

Sygn. akt VIII Ca 401/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Marek Paczkowski SSO Marek Lewandowski
Protokolant:	st. Oliwia Steltmann

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2017 r.

sprawy z wniosku *Spółdzielni Mieszkaniowej „(...)” w T.*

z udziałem *J. Z. i S. Z.*

o ustanowienie służebności

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 4 kwietnia 2017 r.

sygn. akt XI Ns 189/17

p o s t a n a w i a :

1) ***oddalić apelację;***

2) ***ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w postępowaniu odwoławczym.***

/SSO Marek Paczkowski/ /SSO Rafał Krawczyk/ /SSO Marek Lewandowski/

Sygn. akt. VIII Ca 401/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Toruniu z 4 kwietnia 2017 r. w sprawie XI Ns 189/17 oddalono wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T. o ustanowienie odpłatnej służebności przechodu i przejazdu, której kształt został w sposób szczegółowy opisany we wniosku, na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy.

Sąd Rejonowy wniosek oddalił a limine. Wnioskodawca domagał się bowiem ustanowienia służebności drogowej obciążającej jego nieruchomości, a takiej możliwości nie przewidują obecnie przepisy Kodeksu Cywilnego. Sąd I instancji podkreślił, że jeżeli na skutek działań uczestników, wnioskodawca uważa, że dochodzi do naruszenia jego prawa własności, może wystąpić z powództwem negatoryjnym. Orzeczenie wydano bez przeprowadzania rozprawy, ale w ocenie Sądu meriti taką możliwość przewiduje art. 514 § 2 kpc.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł wnioskodawca, który zarzucił postanowieniu naruszenie art. 285 § 1 kc poprzez jego błędną wykładnię ograniczającą się wyłącznie do dosłownego rozumienia treści przepisu, polegającą na przyjęciu, że przepis ten nie może stanowić podstawy ustanowienia przez sąd służebności drogowej nie będącej drogą konieczną i w konsekwencji niezastosowanie tego przepisu, co skutkowało oddaleniem wniosku.

Skarżący wniósł i uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a ewentualnie o zmianę postanowienia zgodnie z treścią wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna

W prawie rzeczowym obowiązuje zasada zamkniętej listy (numerus clausus) podmiotowych praw rzeczowych. Oznacza ona, po pierwsze, że podmioty prawa cywilnego mogą ustanawiać tylko takie ograniczone prawa rzeczowe, które zostały przewidziane w ustawie (art. 244 § 1 KC), a po drugie, że nie mogą w sposób dowolny kształtować ich treści. Orzeczenia konstytucyjne sądu powołujące niejako do życia ograniczone prawa rzeczowe wydawane są w ściśle ustawowo określonych przypadkach. Zwracał na to uwagę również Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do stylistyki art. 145 § 1 kc, który wskazuje przesłanki ustanowienia drogi koniecznej, wyraźnie podkreślono, że z takim roszczeniem może wystąpić wyłącznie właściciel nieruchomości niemającej odpowiedniego dostępu do drogi koniecznej. Wyklucza to zatem wystąpienie z takim żądaniem właściciela nieruchomości, która miałaby zostać obciążona służebnością drogi koniecznej. W podobnym zakresie ukształtowane są zasady ustanowienia służebności gruntowej (art. 285 § 1 kc).

Przyjęcie odmiennego poglądu powodowałoby, że podmiot prawa cywilnego mógłby zostać zmuszony do uzyskania prawa podmiotowego wbrew jego woli, co stanowiłoby oczywiste naruszenie zasady autonomii woli. Wyraźnie taka zasada uwidoczniła jest chociażby w przypadku darowizny, gdzie podmiot uzyskuje korzyść majątkową nieodpłatnie, ale pomimo to ustawodawca wymaga zawarcia przez strony umowy, co implikuje konieczność uzyskania zgody obdarowywanego na otrzymanie darowizny.

Wyjątkiem od powyższej zasady jest art. 305² § 2 kc, który przewiduje roszczenie właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu, gdy przedsiębiorstwa przesyłowy odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności. Przepis ten rzecz jasna nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie.

Wnioskodawca nie miał zatem legitymacji do żądania ustanowienia służebności szczegółowo opisanej we wniosku, która miałaby obciążyć jego własną nieruchomość z jednoczesnym zobowiązaniem uczestników do zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z tej służebności.

W ocenie Sądu Okręgowego całkowicie bezzasadny był również zarzut skarżącego sformułowany w uzasadnieniu apelacji, że sąd I instancji oddalił wniosek a limine nie przekazując sprawy do sądu właściwego dla rozpoznania roszczenia negatoryjnego. Sąd Rejonowy zasugerował jedynie, że właściciel może dla ochrony swojej własności wystąpić z tego rodzaju powództwem, które jest przecież rodzajowo zupełnie odmienne od żądania sformułowanego w niniejszej sprawie. Niniejszy wniosek sporządzony przez fachowego pełnomocnika był jasny w zakresie żądania, a rolą Sądu nie jest zastępowanie profesjonalnych podmiotów w prawidłowym, mającym oparcie w przepisach prawa,

formułowaniu żądań. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji w myśl art. 385 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. O kosztach orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc.

/SSO Marek Lewandowski/ /SSO Rafał Krawczyk/ / Marek Paczkowski /